

Húsvét ünnepe után 5. vasárnap (Rogate)

► Jn 16,23b–27

Jézus Krisztus nevében kérünk...

Rogate vasárnapjának helye és üzenete a húsvét utáni vasárnapok között

Az egyházi esztendő ünnepi naptárában a húsvétot követő időszakot is Jézus Krisztus bűn és halál feletti győzelmének öröme járja át. Az oltárterítő fehér színe, és az egymást követő vasárnapok témái, illetve ajándékai is erre utalnak. A Krisztus általi újjászületéstől a pásztori gondoskodáson, a lelkünket betöltő örömmön, az ajkunkon felcsendülő éneken át jutunk el az 5. vasárnapon az imádságig, az Úrral való kommunikáció nagy ajándékáig. Izgalmas, hogy az ünnepi naptárban Rogate vasárnapját követően ünnepeljük a mennybemenetelt, ami az első tanítványok Krisztussal való kapcsolatát és kommunikációját, imádságát is új dimenzióba helyezte. Jánossy Lajos is hangsúlyozza Rogate vasárnapjának és a mennybemenetel ünnepének tartalmi összetartozását: „Egyébként már minden előre, a mennybeszállás ünnepe és a vele kapcsolatos nagy változás felé irányítja figyelmünket. – Méltán szól ezen a napon az Úr búcsúbeszédeiből való evangélium (Jn 16,23–30) is és az epistola (Jak 1,22–27) is az imádságról.” (JÁNOSY 1944, 37. o.)

Exegetikai adalékok a készüléshez

Jól tudjuk, hogy a különböző szövegek, így a bibliai textusok esetében is mennyire fontos a kontextus ismerete. Az adott mondatok egészen mást jelenthetnek különböző helyzetekben. Készüléskor ezért fontos a bibliai szövegekörnyezetre kitékinteni, mert néha – mint jelen esetben is – a kontextusra utaló információk a kiírt alapigén kívül találhatóak. Az óegyházi perikópának a húsvét utáni vasárnapokon kínált sorozata azt a könnyebbé

és nehézséget jelenti egyszerre az igehirdetőknek, hogy Jubilate és Cantate vasárnapja után harmadszor is Jn 16-ból kiírt textus alapján prédikálunk. Karner Károly János evangéliumáról írt kommentárjában (1950) Jézusnak az evangéliumban található búcsúbeszédeit két csoportba kötötte. Az ő csoportosítása szerint az első kosárba került Jn 13,31–14,30, míg a másodikba Jn 15,1–16,33. Textusunk a második búcsúbeszéd-gyűjtemény végéből való (a Jubilate vasárnapján elének került textus folytatása). Azon a helyen találjuk, ahol retorikailag általában a legfontosabb mondanivalót szokták elhelyezni. A búcsúbeszéd-sorozat végéhez közeledve Jézus is a lényeg felé irányítja övéi figyelmét. Az ekkor a tanítványai számára még nem látható, de döntő jelentőségű helyzetre, közeli halálára és feltámadására igyekszik felkészíteni őket: „*Egy kis idő még, és nem láttok engem, de ismét egy kis idő, és megláttok engem.*” (Jn 16,16) Ebből a háttérből mindenekelőtt arra figyelhetünk fel, hogy az Istennel való kapcsolattartásban Jézus milyen fontos lehetőségnek tartja az imádságot.

BOLYKI János (2001, 410. o.) Bultmannra hivatkozva említi: „Az utóbbi időmegjelölés a húsvét és a felmagasztaltatás utáni korszakra vonatkozik”, melyről kicsit később azt írja, hogy ebben a szituációban már „jelen van az eszkatologikus öröm. Ebben az eszkatologikus szituációban már elhalkulnak az aggodó kérdések.”

Igeszakaszunk a Jézusnál többször ismétlődő formulával indul: „*Bizony, bizony, mondom nektek*” – görögül: ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν –, ami itt az imameghallgatás ígéretét nyomatékosítja.

Kijelölt textusunkban nem általános tanítást kapunk az imádságról, hanem speciálisat. Ennek fókuszpontját a szövegben háromszor is előkerülő „*az én nevemben*” kifejezésben találjuk meg. Az egy-

házban ebből idővel jól ismert liturgikus mondat született, amelyet például ilyen formájában használunk rendszeresen: „Jézus Krisztus nevében kérünk.” Fontos viszont megértenünk, hogy itt nem valamilyen liturgiai formaságról van szó, hanem egy nagyon fontos teológiai üzenetről. Jézus küldetésének, megkerülhetetlen közbenjáró szerepének mély igazságáról. Az persze zavarba ejtő, hogy a tanítványait imádságra buzdító Jézus milyen erős felhatalmazást adott az övéinek. Imádságukban hivatkozhatnak rá, amit mi úgy értünk, hogy mai tanítványokként mi is megtehetjük ugyanezt.

Az imádság meghallgatásának ígérete természetesen nem a Jézusra való formális vagy liturgikus hivatkozáshoz kapcsolódik, hanem arra utal, hogy „a neki tetsző, vele egyező, rá joggal hivatkozó imádságok találnak meghallgatásra az Atyánál” (BOLYKI 2001, 411. o.).

Jézus azonban még tovább megy. Nemcsak arra bátorítja tanítványait, hogy rá hivatkozva kérhetik az Atyát, hanem elmondja azt, hogy nekik igazán már kérniük sem kell az égi Atyát. Az Atya külön kérés nélkül is szereti, meghallgatja és segíti azokat, akik szeretettel, bizalommal és hittel fordulnak felé (Jézushoz).

Egy lehetséges igehirdetési vázlat

Új helyzetben is élő kapcsolatban

Mindennapi mobilhasználóként mindannyian átértük már, hogy valamiért elfogyott a térerő, és emiatt kényszerűen megszakadt a beszélgetésünk valakivel. Bosszantó tud lenni.

Pedig ez semmi ahhoz a fájdalmas tapasztalathoz képest, amikor nem a térerő hiánya szakít meg időszakosan egy beszélgetést, hanem az emberi élet végessége. Ki ne élte volna már át azt a nyomasztó érzést, hogy valamit hirtelen szeretett volna megkérdezni egy hozzá nagyon közel álló személytől, egy szeretett nagyszülőtől, szülőltől vagy házastárstól, akit időközben elragadt a kerlelhetetlen halál, de még fel sem tud-

tuk fogni, és aztán a következő pillanatban rádőbbenünk, hogy sajnos erre a kérdésünkre tőle már soha nem kaphatunk választ...

Mai igénk Jézus búcsúbeszédének fontos részlete, amelyben tanítványait új helyzetre készíti fel, amikor már nem lesz velük. Az elbeszélés azonban nem egy drámai búcsúzkodásról szól. Jézus nem a szép közös emlékeket felidézve borult zokogva övéi nyakába, mert nem végleg búcsúzott. Igénk az imádságról szól, és az a jó hír is átsugárzik rajta, hogy a Jézus és a tanítványok közötti kapcsolat egy új dimenzióban folytatódni fog. Ha a fizikai kapcsolat ebben a világban meg is szakad, a tényleges, a lelki kapcsolat nemcsak tovább él, hanem még el is mélyül. Erre utal Jézus azzal, hogy itt még példázatokban beszél, akkor viszont már nyíltan fog beszélni az Atyáról.

Jézus nevében

Valamikor szinte csak a katonai és szigorúan titkos területekre való bejutáshoz használtak titkos jelszavakat, manapság azonban belépési kódok és jelszavak egész erdeje vesz bennünket körül. Ezek ismerete nélkül a saját telefonunkat, számítógépünket sem tudjuk megnyitni, nem tudunk bejutni a levelezőprogramunkba, de még a lépcsőházunkba sem. Jelszó nélkül nem férünk hozzá az internethez, nem tudjuk elintézni a banki és adóügyeinket, hogy csak néhány területet említsek.

Amiről azonban igénkben szó van, mindegyiknél fontosabb. Igénkben Jézus a mennyei Atyával való kapcsolathoz szükséges legfontosabb belépési jelszót adta meg, ami így hangzik: Jézus nevében.

Háromszor is elmondta tanítványainak, hogy el ne felejtsek. Az ő nevében fordulhatnak a mindenkor tanítványok az Atyához. Persze ez nem egy betűkombináció, hanem olyan lényegi üzenet, amely Jézus Urunknak az Atyjával fennálló mély egységét és kapcsolatát, valamint az értünk szeretetből vállalt és meghozott áldozatának jelentőségét is egyszerre fejezi ki.

A „Jézus nevében” belépési jelszó nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az az ajtó, amely a

bűneink miatt nem nyílhatna ki előttünk, Jézusért kinyílhat. Vele, érte és általa számunkra is kinyílhat az atyai ház ajtaja!

Az Atya szeret titeket

A nem ígérésben rejlő jó hír. Különleges retorikai fordulatot rejt az igeszakaszban az, ahogyan Jézus elmondja tanítványainak, hogy nem fog közbenjárni értük az Atyánál. Azért nem, mert erre nincs szükség. Itt is egy titkot tár fel, tudniillik azt, amit János evangéliumában pár fejezettel korábban már olvashattunk, és amit Jézus az Atyával való egyedülálló és bensőséges kapcsolatára utalva mondott: „*Én és az Atya egy vagyunk.*” (Jn 10,30)

Azért nincs szükség külön közbenjárásra, mert aki Jézussal szoros kapcsolatba került, aki Jézusban bíz, és nem saját magában, nem a saját hitében vagy vallásos teljesítményében, az Jézus által egyben az Atya szeretetének oltalmába is került. „*Maga az Atya szeret titeket, mivel ti szeretek engem, és hiszitek, hogy én az Istentől jöttem.*”

További javaslatok az istentisztelethez

A vasárnapra kiírt lekciónk közül az ószövetségi 2Móz 32,7–14 egészen különleges. Ebben az aranyborjú esete után az Úr és Mózes beszélgetésébe pillanthatunk bele. Meglepő beszélgetés ez, amelyben a szakasz első felében az Úr mintegy tájékoztatja hűséges szolgáját, hogy a hűtlenné vált nép felett ítéletet tart, és eltörli őket a föld színéről, ellenben Mózesnek ad egy hízogó ígéretet. Belőle támaszt nagy népet az Úr. Mózes azonban nem lelkesül fel ettől a megtisztelő ajánlattól, hanem a hűtlenné vált honfitársaiért eszedzik. Az Úr pedig nemcsak meghallgatja őt, de szánalomra is indul hűtlenné vált népe iránt, és nem hozza rájuk a bajt. Az Ószövetségben itt is kirajzolódik a kegyelemre nyitott és a kegyelemre elköteleződő Isten képe, akit Jézus Krisztuson keresztül ismerhetünk meg igazán.

Az imádság témájához kapcsolódó énekekből

énekeskönyvünk bőséges kínálattal rendelkezik. A *Könyörgések* cím alatt a 72–90. számú énekek között biztosan találunk megfelelőt.

További elérhető igehirdetési előkészítők: OROSZ 2006; ARADI 2017; Igefalat (igefalat.lutheran.hu).

Illusztrációk

GONDOLAT

„Isten nem teljesíti minden kívánságunkat, de teljesíti minden ígérését.”

Dietrich Bonhoeffer (1901–1945) német evangélikus lelkész, teológus: *Börtönlevelek*

IMÁDSÁG

Dag Hammarskjöld imáiból

Szenteltessék meg a te neved,

ne az enyém;

jöjjön el a te országod,

ne az enyém;

legyen meg a te akaratod,

ne az enyém.

Adj nekünk békét veled,

békét az emberekkel,

békét önmagunkkal,

és szabadíts meg a félelemtől.

Te, aki fölöttünk vagy;

Te, aki egyikünk vagy;

Te, aki vagy

– mibennünk is,

hadd láthassanak mindnyájan téged – énben-nem is;

hadd készíthessem elő a te utadat,

hadd köszönjem meg neked mindazt,

ami történik velem;

hadd figyelhessek mindig mások szükségére.

Tarts meg szeretetedben,

ahogy kívánságod szerint én is megtartok

mindenkit az enyémben.

Hadd irányuljon bennem minden

a te dicsőségedre.
Ne essem sohasem kétségbe.
Mivel kezded oltalmában vagyok,
s tiéd minden hatalom és jószág.
Mindenható...
bocsásd meg
kételyeim,
haragom,
büszkeségem.
Irgalmad
alázzon meg,
szigorod emeljen fel. (Lukács László fordítása)

Felhasznált irodalom

- ARADI András 2017. Húsvét ünnepe után 5. vasárnap (Rogate). In 16,23b–27. *Lelekipásztor*, 92. évf. 5. sz. 186–188. o.
- BOLYKI János 2001. „Igaz tanúvallomás”. *Kommentár János evangéliumához*. Osiris, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 1944. *Az egyházi év útmutatása*. Sopron.
- KARNER Károly 1950. *Az Ige testté lett*. Magyar Luther Társaság, Budapest.
- OROSZ Gábor Viktor 2006. Húsvét ünnepe után 5. vasárnap (Rogate). In 16,23b–27. *Lelekipásztor*, 81. évf. 5. sz. 186–188. o.

■ SZEMEREI JÁNOS